

**Brochure
2025-26**

beschikbaar
vanaf 15/11

PEDAGOGISCHE WETEN SCHAPPEN

ACADEMIEJAAR 2024-2025

De informatie in deze brochure is bijgewerkt tot 1 september 2023.

Grafisch ontwerp fabrique.nl

Opmaak karakters.be

Druk en afwerking Artoos

Fotografie © Christophe Vander Eecken

- 7 Kiezen voor pedagogische wetenschappen
- 9 Opbouw
- 18 Studieprogramma
- 21 Inhoud vakken eerste jaar
- 26 Weekschema eerste jaar
- 29 Iets voor mij
- 33 Studietoelating
- 37 Internationalisering
- 41 Facultaire studentenverenigingen
- 43 Aan het werk
- 47 Informeer je (goed)!
- 50 Stadsplan

Hoe kan je leerkrachten begeleiden die werken met 'moeilijke' jongeren? Hoe zit het met de kwaliteit van de kinderopvang? Hoe werk je een kindvriendelijk museum uit en hoe maak je dat een vakantiecamp méér is dan een babysitoplossing? Wat is multiculturaliteit en hoe zit het met de vluchtelingenstroom? Hoe krijgt inclusief onderwijs vorm in de praktijk? Welke begeleidingen zijn mogelijk voor diverse verslavingen? Hoe kan je ouders het beste ondersteunen in uitdagende opvoedingssituaties? Wat is de invloed van toenemende armoede op opvoeding en onderwijs?

Al die vragen illustreren het brede domein van de pedagogische wetenschappen. De traditionele omschrijving van pedagogiek is de wetenschappelijke studie van de opvoeding van kinderen. Pedagogiek beperkt zich echter niet tot kinderen en ook niet tot opvoeding. Mensen, zowel individuele kinderen en volwassenen als groepen, maken deel uit van een complexe omgeving en leren daarmee adequaat omgaan. Hiervoor hebben ze bepaalde vaardigheden, houdingen en inzichten nodig die ze moeten verwerven en verder ontwikkelen. Hierin ligt de taak van de pedagoog: het ondersteunen bij de verwerving en verdere ontwikkeling van die vaardigheden door opvoeden, onderwijzen, begeleiden, opleiden ...

Als pedagoog in spe bestudeer je ondersteuningsvraagstukken. Met behulp van wetenschappelijke methoden en aan de hand van onderzoeksresultaten zoek je naar antwoorden.

KIEZEN VOOR PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Kiezen voor pedagogische wetenschappen is kiezen voor een veelheid aan doelgroepen, situaties en doelstellingen. Pedagogische praktijken vind je enerzijds in organisaties en instituties zoals bv. onderwijs en welzijnzorg. In dergelijke organisaties vormt het ondersteunen van opvoedings- en ontwikkelingsprocessen het doel. Anderzijds komen pedagogische processen en praktijken ook tot ontwikkeling in minder formele contacten, bv. via media, museumbezoek enz.

Als je echt gemotiveerd bent, zal het je lukken. Wees ook niet bang om extra hulp in te schakelen. Het getuigt niet van zwakheid maar van een gezonde portie zelfkennis. Ga zeker naar de infodagen. Ik had er ook veel aan om de cursussen te gaan inkijken in de infotheek van de afdeling Studieadvies.

Machteld, masterstudente

© Bas Bogaerts

De opleiding tracht enerzijds recht te doen aan die differentiatie, maar anderzijds ook de samenhang te zien over die verschillende pedagogische praktijken heen. Daardoor komen heel uiteenlopende vormen van pedagogisch handelen aan bod en wordt tegelijk getracht om de samenhang in de verscheidenheid van pedagogische interventies in beeld te brengen.

Dat zorgt ervoor dat je als student polyvalent wordt gevormd, waardoor het beroepsprofiel gekenmerkt wordt door een brede inzetbaarheid en een grote mobiliteit.

BACHELOR

180 SP

GEMEENSCHAPPELIJK VAKKENPAKKET PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

GEMEENSCHAPPELIJK VAKKENPAKKET PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Afstudeerrichtingen:
pedagogiek en onderwijskunde / klinische orthopedagogiek en Disability Studies / sociale agogiek

MASTER

120 SP

pedagogische wetenschappen:

- pedagogiek en onderwijskunde (120 sp)

- klinische orthopedagogiek en Disability Studies (120 sp)

sociaal werk (60 sp) via voorbereidingsprogramma:

- na Ba ped. wet.; sociale agogiek: voorbereidingsprogr. = 60 sp

- na Ba ped. wet.; pedagogiek en onderwijskunde / klinische orthopedagogiek en Disability Studies:

vorbereidingsprogr. = 73 sp

EDUCATIEVE MASTER

120 SP

GEDRAGSWETENSCHAPPEN

Afstudeerrichting: pedagogische wetenschappen

MASTER-NA-MASTER

- meertalige bedrijfscommunicatie
- Statistical Data Analysis
- e.a.

EDUCATIEVE MASTER

(verkort traject na master)

DOCTORAAT

POSTGRADUAATSOOPLEIDINGEN

LEVENSLANG LEREN (NOVA ACADEMY)

ANDERE MASTERS NA BACHELOR

Rechtstreeks

- gender en diversiteit

Via verkorte bachelor

- moraalwetenschappen

- wijsbegeerte

- rechten

- criminologie

e.a.

Via voorbereidingsprogramma

- de andere afstudeerrichting van de masteropleiding pedagogische wetenschappen

- psychologie

- Conflict and Development Studies

- communicatiewetenschappen

- sociologie / Sociology

- gezondheidsbevordering

e.a.

OPBOUW

Na de bacheloropleiding van 180 studiepunten heb je toegang tot drie masteropleidingen met elk een eigen opbouw en finaliteit: de masteropleiding in de pedagogische wetenschappen van 120 studiepunten (met twee afstudeerrichtingen), de educatieve master van 120 studiepunten en de masteropleiding in het sociaal werk van 60 studiepunten (mits je een voorbereidingsprogramma volgt).

BACHELOR

Binnen de opleiding pedagogische wetenschappen aan de UGent word je opgeleid tot kritisch praktijkwerker en onderzoeker. In de allereerste plaats word je als pedagoog gevormd tot beroepsbeoefenaar of kritisch individu die op basis van wetenschappelijk onderbouwde en theoretische referentiekaders en methodieken, maatschappelijke, orthopedagogische en onderwijskundige problemen op een gedifferentieerde en creatieve manier benadert en aanpakt. Je leert instrumenten en handelingsstrategieën ontwikkelen om binnen verschillende pedagogische settings, vorming en studie van kinderen, jongeren, volwassenen en personen met een beperking of een psychische (ontwikkelings)problematiek vorm te geven.

Daarnaast word je ook gevormd tot onderzoeker. Doorheen de opleiding word je geconfronteerd met een ruim aanbod van theoretische paradigma's en onderzoeksbenaderingen uit de pedagogische wetenschappen en onderliggende disciplines zoals de psychologie, sociologie en biologie. Je wordt gedefinieerd tot pedagoog-onderzoeker die orthopedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke problemen leert benaderen en oplossen vanuit een onderzoekende houding en met de nodige onderzoeksvaardigheden en -kennis.

© Bas Bogaerts

Honoursprogramma's

Mag het voor jou ietsje meer zijn na je eerste bachelorjaar? Dan zijn de honoursprogramma's van de UGent beslist iets voor jou. Ze bieden je tal van intellectuele uitdagingen naast je normale curriculum.

In het **universiteitsbrede honoursprogramma** begeef je je ver buiten de grenzen van je eigen studiegebied om op zoek te gaan naar het hoe en waarom van wetenschap in onze wereld.

Jij en een kleine groep medestudenten uit alle studierichtingen debatteren er met specialisten uit verschillende disciplines over de meest uiteenlopende actuele en historische topics.

De **facultaire honoursprogramma's** geven je de kans om je verder te verdiepen in je eigen studiegebied, of om vakken mee te volgen in andere studiegebieden die je fascineren.

Je kan er bovendien je eerste stappen in het wetenschappelijk onderzoek wagen.

ugent.be/honoursprogramma

Tijdens de bacheloropleiding wordt dat alles vertaald in een reeks algemene opleidingsonderdelen waarbinnen vijf lagen te onderscheiden zijn:

- de **pedagogische kern** met algemene opleidingsonderdelen die de basis van de opleiding vormen;
- de **methodologische basis** met algemene opleidingsonderdelen die het wetenschappelijk onderzoek voorbereiden;
- de **ondersteunende laag** die de kernvakken onderbouwt en verdiept;
- de **praktijklaag** met opleidingsonderdelen die gericht zijn op de samenhang en wisselwerking tussen theorie en praktijk;
- de **deontologische laag** met algemene opleidingsonderdelen die toegevoegd worden vanuit ethisch en deontologisch perspectief.

Tijdens het derde jaar van de bacheloropleiding komen ook afstudeerichtingspecifieke opleidingsonderdelen aan bod, die voorbereiden op de verschillende masterprogramma's.

Tijdens de opleiding kom je in contact met innoverende en activerende werkvormen die je uitdagen je leerproces in eigen handen te nemen.

Al doende leer je over maatschappelijke en (ortho)pedagogische vraagstukken standpunten innemen. Je leert op een ethisch gefundeerde manier en in dialoog met elkaar, om reflectief en oplossingsgericht te werken in orthopedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke settings. Centrale vragen die je hierbij tracht te beantwoorden zijn 'wat is goed onderwijs, wat is het doel van onderwijs voor jou en de maatschappij, hoe kan er gezorgd worden voor meer levenskwaliteit, participatie, inclusie en sociale rechtvaardigheid voor mensen in kwetsbare leef- en opvoedingssituaties?'

© Hilde Christiaens

Dieper graven

Deze brochure focust op de bacheloropleiding en in het bijzonder op het eerste jaar daarvan. Vlot starten aan de universiteit is immers cruciaal. Het eerste jaar van een universitaire opleiding geeft je vooral een grondige inleiding in een aantal basisvakken. In de latere bachelorjaren en de master ga je dieper graven en werk je aan vakspecialisatie. De vakken uit het tweede of derde bachelorjaar bepalen vaak het gezicht van je opleiding. Wil je een beeld krijgen van wat je later écht te wachten staat? Bekijk dan ook het vakkenpakket van de verdere jaren op studiekiezer.ugent.be.

MASTER

De masteropleiding leidt tot de zelfstandige beroeps-uitoefening. De bachelor pedagogische wetenschappen biedt toegang tot twee onderscheiden masteropleidingen met elk een eigen opbouw en finaliteit. Pedagogische wetenschappen heeft twee afstudeerrichtingen en Sociaal werk vat je aan na een voorbereidingsprogramma.

PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

De opleiding tot master in de pedagogische wetenschappen bestaat uit twee afstudeerrichtingen: de afstudeerrichting Pedagogiek en onderwijskunde enerzijds en de afstudeerrichting Klinische orthopedagogiek en Disability Studies anderzijds.

Pedagogiek en onderwijskunde

Deze afstudeerrichting kijkt naar het pedagogisch handelen in contexten waar **leren en ontwikkelen centraal** staan. Via onderzoek, theoretische analyses, analyse van beleid en praktijkconfrontaties verken je systematisch opvoedingscontexten, onderwijssettings en opleidingssectoren.

'Onderwijs' wordt daarbij niet verengd tot één sector. Naast de klassieke onderwijsstructuren en -systemen (bv. kleuter-, lager, secundair en hoger onderwijs, Centra voor Volwasseneneducatie, Basiseducatie ...) worden de meer professioneel gerichte aanpakken

niet vergeten (bv. Syntra, VDAB ...) en kijken we ook naar de non-formele en informele contexten waarin leren en onykwikelen bevorderd worden. Het kan dus ook gaan om: musea, de media, de pers, jeugdorganisaties, de edutainment sector, online en virtuele omgevingen, recreatieve settings. De focus ligt enerzijds op kinderen en jongeren, maar even goed op volwassenen. Naast de doelgroep kijken we ook naar wie verantwoordelijk is voor het ontwerpen, implementeren en evalueren van de leer- en ontwikkelomgevingen of naar actoren die indirect de doelgroep beïnvloeden zoals ouders, beleidsmakers, economische en sociaal-culturele stakeholders. Onderzoek richt zich op vragen zoals: welke rol spelen de ouders en het thuismilieu, hoe kunnen we de sociale en emotionele ontwikkeling van jongeren versterken, wat met meertaligheid, wat is de rol van crèches en kleuteropvoeding voor de latere ontwikkeling, welke socialiserende invloed heeft de thuiscontext (sociaal-cultureel kapitaal) ... Gewone en nieuwe gezinssituaties komen aan bod (scheiding, co-ouderschap ...), opvoeden en onderwijzen in andere culturele, nationale en internationale contexten (ontwikkelingslanden), en hoe specifieke actoren in de samenleving opvoeding en onderwijs ondersteunen en/of problematiseren.

De onderwijsaanpak in deze opleiding staat model voor de rijke variatie aan leer- en ontwikkel-aanpakken die je in de praktijk terugvindt en die theoretisch onderbouwd en onderzocht wordt. Klassieke hoorcolleges zijn beperkt; er wordt vooral ingezet op activerende werkvormen zoals miniconferenties, veldwerk, minionderzoekcycli, tutoring, groepsopdrachten, coaching en begeleiding. Er wordt veel geïnvesteerd in tussentijdse feedback. Als student krijg je binnen de aangeboden kaders veel vrijheid in het bepalen van je eigen perspectief op opvoeding en onderwijs en wordt je kritische zin aangewakkerd. Het grote aantal professoren die in deze afstudeerrichting lesgeven staat garant voor een zeer breed expertisedomein waarop je bv. je masterproef en stage kunt enten.

De onderzoeksstage is naast de masterproef één van de belangrijkste bouwstenen van de opleiding. Daarbij is er naast een 'meedraaicomponent' aandacht voor een onderzoeksruimte waarin je een educatieve vraag van de stageplaats aanpakt. Stagecontexten weerspiegelen de volle breedte van de hierboven beschreven contexten. Stages worden ook in een internationale context uitgevoerd. Stage Thema's zijn bv. gezondheidsvoorlichting, peer tutoring in Zuid-Afrikaanse scholen, werken met poppen om wetenschappelijke geletterdheid te ontwikkelen, uitbouw van een educatief museum, Engels voor anderstalige kinderen, educatieve borden ontwerpen in Bellewaerde, speelleerclassen voor kinderen met taalachterstand enz.

Klinische orthopedagogiek en Disability Studies

Deze afstudeerrichting legt het accent op de studie van het pedagogisch handelen in **maatschappelijk 'verbijzonderde' situaties**. Het zijn leef- en opvoedingssituaties die zich kenmerken door een verhoogde complexiteit en maatschappelijke kwetsbaarheid. Hier ligt de focus op het ontwikkelingsgericht ondersteunen van alle betrokkenen, met als doel om de kwaliteit van leven, inclusie en participatie in de maatschappij te verbeteren. Bijzondere aandacht gaat naar de situaties van mensen met een (functie)beperking (Disability Studies), complexe opvoedingssituaties (gezinsgerichte orthopedagogiek), gedrags- en emotionele problemen (gedragsstoornissen), een verslavingsproblematiek (middenmisbruik) en mensen in niet-vrijwillige hulpverleningssituaties (forensische orthopedagogiek).

– Klinische orthopedagogiek

Maatschappelijke veranderingen dragen bij tot een toename en grotere complexiteit van gedrags- en emotionele stoornissen en mate van problemen in gedrag, opvoeding, scholing en ontwikkeling. Binnen de opleiding krijg je een brede vorming in de orthopedagogische ondersteuning van kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen in complexe leefsituaties, met een uitgesproken focus op de

context, interculturaliteit, handelingsgericht werken, ervaringsdeskundigheid en een holistisch-integratieve en sterktegerichte benadering.

Onder impuls van de recente wettelijke erkenning van de klinisch orthopedagoog als gezondheidszorgberoep, ligt een belangrijke focus op de klinische, diagnostische en handelingsgerichte aspecten van de orthopedagogische ondersteuning van personen in de (geestelijke) gezondheidszorg.

De ondersteuning van mensen in kwetsbare en complexe leefsituaties situeert zich onvermijdelijk in een relationele benadering die onderhevig is aan een maatschappelijk, cultureel, gezondheids-, psychologisch en rechtenparadigma. Organisatorische, deontologische en methodische aspecten van die relaties in uiteenlopende contexten komen uitgebreid aan bod. De benaderingen vanuit het integratieve en postmodernistische kader van de theoretische orthopedagogiek krijgen een praktische uitwerking.

– Disability Studies

Vroeger werd de situatie van mensen met een beperking vooral bestudeerd vanuit een individueel-biologisch perspectief. Bovendien werd ervan uitgegaan dat de persoon met een beperking 'getraind' en 'behandeld' moest worden opdat die zich kon aanpassen aan de eisen van de omgeving. We zien linken in processen van in- en uitsluiting op basis van ability, sociaal-economische status, etniciteit, religie en gender. De vraag 'wie telt mee?' en 'op welke manier?' is cruciaal in het doorbreken van de grote nadruk op een 'normaal', 'gepast' en 'herkenbaar' subject. Disability Studies probeert het fenomeen 'dis/ability' breder en kritisch te bestuderen, als onderdeel van een historisch, politiek, cultureel en sociaal proces. Het zijn niet alleen de 'revaliderende'

In het schema bij het begin van deze rubriek vind je een paar voorbeelden van specifieke vervolopleidingen.

maatregelen ten aanzien van personen die besproken worden, maar ook de manier waarop de omgeving toegankelijker, minder onderdrukkend en minder discriminerend georganiseerd kan worden. Er wordt nagedacht over de stem van personen met een beperking en hun natuurlijk netwerk. De context is van cruciaal belang in het formuleren van mogelijke, orthopedagogische acties. Disability Studies laat, zonder de negatieve punten uit het leven van mensen met beperkingen te ontkennen, veerkracht en eigenheid (bv. dovencultuur) op een positieve manier aan bod komen.

SOCIAAL WERK

De masteropleiding Sociaal werk focust zich op de studie en het ontwikkelen van kwaliteitsvolle sociaal werkpraktijken in relatie tot actuele maatschappelijke vraagstukken. Hierbij staan de principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit centraal. Deze praktijken krijgen vorm in een groot aantal verschillende organisaties en contexten zoals algemeen welzijnswerk (werken met thuislozen, gedetineerden, slachtoffers van misdrijven ...), jeugdhulp, jeugdwerk, buurtwerk, sociaal-artistische praktijken, vluchtelingenwerk, kinderopvang, ouderenzorg en onderwijs.

De opleiding besteedt aandacht aan hoe sociaal werkpraktijken, beleid en onderzoek vorm krijgen, maar ook aan diverse sociale problemen en nieuwe uitdagingen waarmee onze samenleving geconfronteerd wordt en die een belangrijke invloed hebben op de leefwereld van mensen. Denk bijvoorbeeld aan tendensen van individualisering, multiculturalisering en digitalisering. De academische master sociaal werk is gericht op het ontwikkelen van een kritisch-reflectieve houding en persoonlijke visie op deze actuele maatschappelijke vraagstukken. Doorheen de opleiding krijgen studenten theoretische kaders en vaardigheden aangereikt om sociaal werkpraktijken, beleid en onderzoek beter te begrijpen en mee vorm te geven.

De opleiding biedt je een academische vorming die gericht is op het verwerven van de nodige kennis en vaardigheden om op een competente manier individuen en groepen te ondersteunen om hun plek te vinden in de samenleving. Het pedagogisch handelen is geïnspireerd op vijf krachtlijnen die beschouwd kunnen worden als het DNA van sociaal werk: nabijheid, politiserend werken, procesmatig werken, generalistisch werken en verbindend werken. De opleiding gaat dus zowel om het leren ondersteunen van mensen als het leren analyseren en bevragen van maatschappelijke vraagstukken, zoals sociale ongelijkheid. Deze verbinding tussen individueel en structureel werken vormt een belangrijk aandachtspunt binnen de opleiding.

Momenteel ben ik zeer intensief bezig met uit te zoeken wat mijn opties zijn na mijn afstuderen. Het liefst zou ik nog een master volgen, waarschijnlijk in de richting van management van de non-profitsector. Mijn ideale job zou een humanresourcesjob zijn.

Cathy, masterstudente

EDUCATIEVE MASTER

Wil je later graag je academische vakkennis overbrengen aan anderen?

Dat kan, via de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen (120 studiepunten), meteen na je academische bacheloropleiding. De educatieve master omvat zowel een component leraar als een component domein. Concreet: je leert lesgeven én je krijgt vakinhoudelijke expertise op masterniveau.

Goed om te weten: met je bacheloropleiding pedagogische wetenschappen kan je zonder voorbereidingsprogramma starten in de educatieve masteropleiding. Beslis je pas om leraar te worden nadat je je masterdiploma hebt behaald? In dat geval heb je de nodige domeinkennis al op zak en bestaat je educatieve masteropleiding enkel uit de component leraar. Dat verkorte traject van 60 studiepunten focust op pedagogische vaardigheden en vakdidactiek.

Overigens bereidt de educatieve masteropleiding je niet alleen voor op lesgeven in de hogere graden van het secundair onderwijs, het hoger onderwijs of het volwassenenonderwijs. Het is een breed vormende opleiding die je net zo goed klaarstoomt voor alle functies waarin educatieve vaardigheden van belang zijn.

ugent.be/educatievemaster

EN VERDER (STUDEREN)...

NIET-AANSLUITENDE MASTER

De meeste studenten kiezen na hun bacheloropleiding voor de meest voor de hand liggende optie: de aansluitende master of educatieve master. Je kan echter ook voor een trajectwissel gaan. Met sommige bachelordiploma's kan je doorstromen naar een masteropleiding in een ander, min of meer verwant studiedomein. Kies je voor een vakgebied dat minder nauw aanleunt bij je bachelor, dan werk je je kennis bij via een voorbereidingsprogramma.

EEN TWEDE MASTERDIPLOMA

Heb je al een masteropleiding achter de rug? Wil je je kennis nog verder verbreden of verdiepen? Dat doe je via een bijkomend masterdiploma of een master-na-masteropleiding (ManaMa). Een ManaMa eindigt, net als een initiële master (ManaBa), met een masterproef.

DOCTORAAT

Heb je een diepgaande interesse voor een bepaald vakgebied en een brede maatschappelijke belangstelling? Ben je bereid om je intensief in te zetten voor vernieuwend wetenschappelijk onderzoek? Dan kan je doctoreren. Als doctoraatsstudent doe je aan een doorgedreven vorm van specialisatie rond een specifiek onderwerp in een bepaald onderzoeksdomein. Je bouwt ook internationale ervaring op. De meeste doctorandi werken in die periode aan de universiteit als wetenschappelijk medewerker of in het kader van een onderzoeksproject. Na een aantal jaren breng je verslag uit van je onderzoeksresultaten in een proefschrift dat je openbaar verdedigt voor een examenjury. Ben je geslaagd? Dan levert je dat de titel van doctor op, de hoogste graad die een Vlaamse universiteit kan uitreiken. Met een doctorstitel heb je een troef in handen als je solliciteert voor leidinggevende en creatieve (onderzoeks)functies. De titel geldt ook als voorwaarde voor wie een academische carrière ambieert, binnen de universiteit of een andere wetenschappelijke instelling.

LEVENSLANG LEREN

Bijleren stopt niet nadat je je diploma hebt behaald. Technologie en maatschappij staan niet stil, jouw competenties dus best ook niet. Wil je graag blijven? Dat kan via de academies voor levenslang leren van de UGent, die vaak samenwerken met bedrijven of beroepsverenigingen. Je kiest er uit eenmalige initiatieven, lezingen, studiedagen en korte modules, maar ook langere opleidingen van een of meer jaren en postgraduaatopleidingen behoren tot de mogelijkheden.

DUNANT ACADEMIE

Aan de faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen worden diverse vervolgoopleidingen aangeboden, waaronder verschillende therapie opleidingen. Klinisch orthopedagogen die zich later als zelfstandige willen vestigen, moeten vanuit de overheid verplicht een therapieopleiding volgen. Sommige vormingen kan je aansluitend op de opleiding volgen, maar meestal is het ter verdieping van de job. Meer info: dunantacademie.ugent.be

NOVA ACADEMY

Bringing learning to life: onder dat motto willen Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel levenslang leren in Vlaanderen versterken. Daarvoor hebben ze samen de Nova Academy opgericht. Het volledige aanbod vind je op nova-academy.be.

© Bas Bogaerts

Studiepunten

Studiepunten (sp) verwijzen naar de omvang van een vak of opleiding. Elk 'jaar' bestaat uit 60 studiepunten verdeeld over de verschillende vakken. Om het aantal studiepunten te bepalen wordt niet alleen rekening gehouden met het aantal uren les, oefeningen, practica ... maar ook met de tijd die nodig is om alles te verwerken. Wil je meer details over de inhoud van de vakken en de werkvormen? Bekijk dan de studiefiches via het tabblad 'Programma' op studiekiezer.ugent.be.

Semestersysteem

Alle opleidingen zijn georganiseerd volgens het semesterstelsel. Concreet: het academiejaar is opgesplitst in twee semesters. Het is een stimulans om regelmatig te werken vanaf het begin van het academiejaar, want elk semester eindigt met de examens over de vakken van dat semester. Zo krijg je al halfweg het academiejaar feedback over je vorderingen, je manier van werken, enzovoort. Een beperkt aantal zogenaamde jaarvakken wordt gedoceerd over de twee semesters heen.

1STE JAAR BACHELOR

OPLEIDINGSONDERDEEL	SP	SEM
Onderwijskunde	6	1
Orthopedagogiek en Disability Studies	6	1
Sociale agogiek	6	1
Sociologie	5	2
Psychologie	5	1
Antropologie	5	2
Statistiek I	7	1
Pedagogische basisbegrippen en contexten	5	2
Onderwijskunde: praktijk, onderzoek en beleid	5	2
Orthopedagogiek: praktijk, onderzoek en beleid	5	2
Sociale agogiek: praktijk, onderzoek en beleid	5	2

2DE JAAR BACHELOR

OPLEIDINGSONDERDEEL	SP	SEM
Historische pedagogiek	6	1
Comparatieve en internationale pedagogiek	6	2
Ontwikkelingspsychologie	6	1
Interculturele pedagogiek	6	1
Fysiologie	4	2
Statistiek II	6	2
Pedagogiek van de voorschoolse voorzieningen	5	2
Wetenschapstheoretische grondslagen van de pedagogiek	5	2
Ethiek en deontologie van het pedagogische handelen	5	1
Klinische praktijken en onderzoek	5	2
Diversiteit en inclusie	6	1

3DE JAAR BACHELOR

OPLEIDINGSONDERDEEL	SP	SEM
GEMEENSCHAPPELIJKE VAKKEN		
Psychologische modellen van hulpverlening	5	1
Jeugdrecht en jeugdhulp	5	1
Onderzoeksmethoden I	5	2
Cultuur en educatie	5	1
Interpretatieve onderzoeksmethoden	5	1
Integratieseminarie	5	J
AFSTUDEERRICHTINGSVAKKEN PEDAGOGIEK EN ONDERWIJSKUNDE		
Onderwijskundig ontwerpen	6	2
Taal in kleuter- en lager onderwijs	6	2
Didactische werkvormen	6	1
Curriculumtheorie en -praktijk	6	1
Praktijk en stage	6	2
AFSTUDEERRICHTINGSVAKKEN KLINISCHE ORTHOPEDAGOGIEK EN DISABILITY STUDIES		
Theoretische orthopedagogiek	7	2
Klinische orthopedagogiek	6	1
Ontwikkelings- en gedragsstoornissen: psychologische diagnostiek	4	2
Klinisch-psychologische vaardigheden en diagnostiek	3	2
Klinische psychiatrie en neurologie	4	2
Praktijk en stage	6	2
AFSTUDEERRICHTINGSVAKKEN SOCIALE AGOGIEK		
Internationaal sociaal werk	6	1
Sociaal werk op de eerste lijn	6	1
Sociaal-cultureel werk en samenlevingsopbouw	6	2
Sociaal-werktheorieën	6	2
Praktijk en stage	6	2

Na de bachelor

Een korte beschrijving van de inhoud van de rechtstreeks aansluitende master(s) vind je in deze bachelorbrochure onder 'Opbouw'. Een uitgebreide beschrijving van de master, inclusief schakel- en voorbereidingsprogramma's, en het concrete vakkenpakket raadpleeg je via de website studiekiezer.ugent.be.

INHOUD VAKKEN

EERSTE JAAR

Welke vakken staan op het programma van je eerste jaar? Welke onderwerpen komen aan bod? In wat volgt krijg je een goed beeld van je eerste jaar aan de universiteit.

In de infotheek van de afdeling Studieadvies kan je de cursussen van het eerste jaar komen inkijken. Tijdens de openingsuren ben je welkom zonder afspraak.
ugent.be/studieadvies

ONDERWIJSKUNDE

Hier komt het leren in de breedste zin van het woord aan bod: leren in scholen, leren in een museum, gedurende een jeugdkamp, op de werkplek, door kinderen en volwassenen. Daarbij kijken we ook naar de manier waarop je dat leren bevordert: de instructieaanpak. Eerst wordt een referentiekader opgebouwd over de actoren, processen en variabelen die een rol spelen bij de leer- en instructieprocessen. Dat is de basis voor een discussie over drie visies op leren en instructie en om te onderzoeken wat dat ons leert over het opzetten van formele en/of informele leerprocessen: behaviorisme, cognitivisme

en constructivisme. Op die manier maak je kennis met direct instruction, mastery learning, klinische simulaties, skillslabs, groepswerk, executieve functies enz. Bovendien word je zelf betrokken bij echte onderzoekopzetten waardoor je de leer- en instructieaanpakken aan de lijve ervaart. In volgende thema's leer je aan den lijve hoe instructie ontworpen wordt door te kijken naar het curriculum, de evaluatie en individuele verschillen. Dat is de basis voor een instructional design aanpak. Belangrijk is dat je, naast de werkcolleges, actief aan de slag gaat met theorie en onderzoek in online discussiegroepen.

ORTHOPEDAGOGIEK EN DISABILITY STUDIES

Vanuit een klinisch orthopedagogische invalshoek bestudeer je personen met een verstandelijke, fysieke, auditieve en visuele beperking, personen met gedrags- en emotionele stoornissen, personen met autismespectrumstoornissen, personen met ernstig meervoudige beperkingen, personen die middelen misbruiken en personen met psychische problemen. Je bestudeert de geschiedenis, begrippenkader, psychologie en orthopedagogische aanpak en leert basisvaardigheden voor het contextueel en handelingsgericht werken. Vanuit de invalshoek van Disability Studies leer je het fenomeen 'disability' kritisch en interdisciplinair kaderen binnen de historische en maatschappelijke context. Praktijkgericht bespreek je casussen die de theoretische kaders in een juist perspectief brengen en verdiep je je kennis door ook het insiderperspectief van ervaringsdeskundigen te beluisteren.

SOCIALE AGOGIEK

In dit opleidingsonderdeel word je eerst ingeleid in het brede veld van pedagogische en sociaalwerkpraktijken. Daarnaast bestudeer je de verzorgingsstaat als sociaal-politieke context waarin deze praktijken vorm krijgen. Je focust hierbij zowel op de relatie tussen pedagogische en sociaalwerkpraktijken en de sociale kwestie, de historische ontwikkeling van de verzorgingsstaat, als op de actuele verschuiving naar een sociale investeringsstaat. In een laatste luik analyseer je de manier waarop sociale problemen geconstrueerd worden zowel in praktijk, beleid, als onderzoek en krijg je inzicht in de wijze waarop pedagogen en sociaalwerkers via hun handelen steeds mee vormgeven aan deze sociale probleemconstructies.

SOCIOLOGIE

Waarom zijn sommige mensen rijk en andere mensen arm? Hoe komt het dat sommige mensen misdrijven plegen? Waarom geloofden mensen vroeger dat de wereld rondom hen 'bezeten' was door bovennatuurlijke krachten, en nu niet meer? Het zijn maar enkele van de vele vragen waarop de sociologie

een antwoord tracht te geven. Het uitgangspunt van de sociologie is dat het menselijk handelen (zoals het plegen van misdrijven) en menselijke kenmerken (zoals rijk of arm zijn) tot op zekere hoogte bepaald worden door de samenleving. Het belangrijkste doel is dan ook om toe te lichten hoe de samenleving dat precies doet. Je start met de studie van de structuur en de cultuur van de samenleving. De structuur verwijst naar de verschillende posities die mensen innemen (zoals het onderscheid tussen bezitters en niet-bezittenden en het onderscheid tussen mannen en vrouwen). De cultuur verwijst naar de ideeën en waarden van mensen. Een tweede stap betreft de studie van twee processen die de maatschappelijke werking ondersteunen: institutionalisatie of de vorming van geijkte procedures in het menselijke handelen (bv. de regeling van de voortplanting via het instituut van het huwelijk) en socialisatie, of het aanleren van die procedures aan elke nieuwe generatie. Die inzichten pas je toe op een aantal deelterreinen van de sociologie, zoals de studie van sociale ongelijkheid, sociale verandering, afwijkend gedrag en religie. Tijdens de lessen worden de abstracte begrippen die nodig zijn om het menselijk handelen te duiden telkens concreet geïllustreerd aan de hand van actuele voorbeelden.

PSYCHOLOGIE

Eerst krijg je een kort overzicht van het studieobject, de onderzoeksmethoden en de diverse historische stromingen binnen de wetenschappelijke psychologie. Hierbij wordt in het bijzonder een vergelijking gemaakt tussen psychologisch inzicht als wetenschappelijke kennis en psychologisch inzicht als personeigenschap. Daarna komen een aantal thema's binnen de fundamentele psychologie aan bod: de biologische basis van het gedrag, perceptie, geheugen, taal. De cursus eindigt met colleges over toepassingen van de psychologie: het testen van mentale vaardigheden, het meten van persoonlijkheidsverschillen, psychopathologie, psychotherapieën, en sociale psychologie.

ANTROPOLOGIE

Binnen dit opleidingsonderdeel krijg je een verbredende inleiding in de antropologie vanuit een interdisciplinair perspectief in het algemeen en de pedagogische wetenschappen in het bijzonder. Je krijgt een overzicht van de grote stromingen binnen deze academische discipline (zoals de culturele, de linguïstische en de wijsgerige antropologie), van centrale debatten over wat de antropologische studie van de mens al dan niet omhelst en van de belangrijkste auteurs die deze stromingen vertegenwoordigen, alsook hun positie binnen de antropologische debatten. Er wordt stilgestaan bij de kritieken die geformuleerd zijn op en in toenemende mate ook vanuit de discipline van de antropologie zelf. Je maakt kennis met deeldomeinen zoals de visuele antropologie aan de hand van actuele voorbeelden. Vanuit deze verbredende inleiding wordt een interdisciplinaire reflectie uitgewerkt op wat antropologische theorieën, concepten en methoden kunnen betekenen voor het begrip en de studie van pedagogische praktijken en processen.

STATISTIEK I

Dit vak geeft een inleiding tot statistiek waarbij redeneren met data centraal staat. Aan de hand van gedetailleerde studies uit de gedragswetenschappen krijgt de student een beeld hoe statistiek in onderzoek wordt ingezet. Dankzij het gebruik van echte data wordt het probleemoplossend en besluitvormend aspect van statistiek binnen het onderzoeksproces in de verf gezet. We behandelen zowel beschrijvende statistiek als inductieve statistiek in detail. Beschrijvende statistiek laat toe om met relatief eenvoudige technieken inzichten te halen uit data. Inductieve statistiek daarentegen richt zich op het onderzoeken van de onderliggende processen die hebben geleid tot de verzamelde data. De inductieve analyses worden gedetailleerd besproken aan de hand van simulaties en met een minimum aan kansrekening zodat de focus op conceptueel begrip behouden blijft. Er is een beperkte voorkennis wiskunde vereist: bewerkingen met breuken, ongelijkheden, volgorde van bewerkingen, eerstegraadsvergelijkingen, functies en grafieken.

PEDAGOGISCHE BASISBEGRIPPEN EN CONTEXTEN

Je maakt kennis met een verzameling aan thema's die onderdeel zijn van het vakgebied van de pedagogiek. Het gaat om actuele thema's die de kern raken van waar het in pedagogiek om gaat. Op die manier krijg je een beeld van het soort vraagstukken waarmee je als pedagoog geconfronteerd wordt. De thema's die aan bod komen, zijn onder meer kinderrechten, armoede, migratie, radicalisering en burgerschap. Je krijgt ook een introductie in de grondslagen van het pedagogisch denken. De thema's worden benaderd op een manier die verder reikt dan de beeldvorming in de dagelijkse praktijk of de populaire media. Op die manier maak je kennis met de grondslagen van het pedagogisch denken zonder dat die expliciet worden gemaakt. Het leert je te kijken en te denken voorbij het vanzelfsprekende en het zet aan tot een rijke verbeelding van de opvoeding en het onderwijs.

ONDERWIJSKUNDE: PRAKTIJK, ONDERZOEK EN BELEID

De kern van dit vak is veldonderzoek waarin je concreet aan de slag gaat met theorie en onderzoek in een praktijkcontext. De onderzoeken zijn voor-structureerd waarbij je werkt met video-analyses, interviews, vragenlijsten ... Dat levert onderzoeksdata op die je verwerkt op basis van een theoretisch kader.

Ik kan geen goede studente zijn als ik geen goed evenwicht heb tussen studeren en vrije tijd. Iedereen moet voor zichzelf uitmaken wat het best werkt. Bij mij is er een tijd voor plezier en een tijd voor studeren.

Sylvie, 3de jaar bachelor

Voorbeelden: het uittesten van een nieuwe hart-massagetraining, onderzoek over veilig internet-gebruik door tieners, opinies over genetisch gemanipuleerd voedsel, ontwikkelen van een nieuwe test begrijpend lezen, herontwerp van een museum ... Je werkt in groep, voert de onderzoeksactiviteiten uit, leert rapporteren en communiceren over het onderzoekspzet en -resultaten van je groep. Met je groep werk je bijvoorbeeld een poster of onderzoeksartikel uit. In dit vak krijg je ook een stevig fundament over het onderwijsbeleid in België en Vlaanderen. Ook die kennis verwerk je in een praktijkopdracht.

ORTHOPEPAGOGIEK: PRAKTIJK, ONDERZOEK EN BELEID

Waar kan iemand aankloppen die geconfronteerd wordt met een beperking, specifieke onderwijs-behoefte, een verontrustende leefsituatie en/of psychische moeilijkheden? Hoe verloopt dat ondersteuningsproces? Dit opleidingsonderdeel laat je kennismaken met de voornaamste orthopedagogische werkvelden in Vlaanderen, zoals de begeleiding en ondersteuning van personen met een beperking en leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, en het aanbod voor kinderen en jongeren in verontrustende leefsituaties. Door de erkenning van de 'klinisch orthopedagoog' als autonoom gezondheidsberoep wordt ook de geestelijke gezondheidszorg (bv. personen met gedrags- en emotionele problemen of personen met middelenmisbruik) een steeds belangrijker werkdomein voor orthopedagogen. Naast een schets van de historiek en de organisatie van de werkvelden en een eerste kennismaking met de praktijk, reflecteren we op belangrijke evoluties in elk van de domeinen, zoals de vermaatschappelijking van de zorg, integrale jeugdhulpverlening, het kwaliteitsdenken, vraaggestuurde zorg en kwaliteit van leven.

SOCIALE AGOGIEK: PRAKTIJK, ONDERZOEK EN BELEID

Dit opleidingsonderdeel verbindt basisbegrippen uit de sociale agogiek (o.a. de verzorgingsstaat, sociale voorzieningen, sociale rechten, sociale probleem-definities) met praktijk, onderzoek en beleid. Je bestudeert hoe die basisbegrippen in de praktijk vorm krijgen door praktijken te bezoeken, te bevragen en te bestuderen. Je onderzoekt tevens hoe die praktijken door het beleid vorm krijgen en tegelijk ook vorm geven aan het beleid. Dat doen we in zeer diverse praktijken (OCMW, jeugdwerk, sociaal werk met migranten, sociaal-artistische projecten, kinderopvang ...).

© Bas Bogaerts

© Bas Bogaerts

De afstudeerrichting orthopedagogiek heb ik pas gekozen op de momenten dat ik moest kiezen. Daar stond ik in het eerste jaar bachelor nog niet bij stil. Ik heb de eerste twee jaar dan ook de vakken rond onderwijskunde en sociale agogiek ernstig genomen. Op universitair niveau leer je met een andere bril naar iets kijken. Reflecteren en een metapositie innemen zijn dan ook belangrijke zaken.

Ines, masterstudente

WEEKSCHEMA EERSTE JAAR

Nieuwsgierig naar je eerste jaar? Dit schema geeft je een idee! Let wel, elk jaar kan daar iets aan veranderen. Uren en dagen kunnen variëren afhankelijk van de groepsindeling.

SEMESTER 1

	MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
8:30 u					
9 u					
10 u					
11 u					
12 u			Psychologie		
13 u	Sociale agogiek	Onderwijskunde		Orthopedagogiek en Disability Studies	
14 u					
15 u					
16 u			Statistiek I		Onderwijskunde week 1 t.e.m. week 6
17 u					
18 u					
19 u					

SEMESTER 2

	MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
8:30 u					
9 u		Onderwijskunde: praktijk, onderzoek en beleid			
10 u					
11 u					
12 u					
13 u	Sociale agogiek: praktijk, onderzoek en beleid		Pedagogische basisbegrippen en contexten		
14 u					
15 u					
16 u	Sociologie		Antropologie	Orthopedagogiek: praktijk, onderzoek en beleid	
17 u					
18 u					
19 u					

Toelating

Met een diploma van het secundair onderwijs word je toegelaten tot een bacheloropleiding. Heb je dat diploma niet? Neem dan contact op met de afdeling Studieadvies.

Bepaalde diploma's van het hoger onderwijs (een professioneel of academisch bachelor-diploma), krijgen toegang tot de master-opleidingen via een schakel- of voorbereidings-programma. Voor informatie over die specifieke programma's kan je terecht bij de afdeling Studieadvies of op de faculteit.

IETS VOOR MIJ

In een academische opleiding stel je je op als een actieve, kritische kennisproducent. Als student ontwikkel je de vaardigheden om zelf kennis te creëren in complexe situaties. De kennis uit wetenschappelijk onderzoek vormt steeds het vaste uitgangspunt en toont hoe je ingewikkelde problemen vanuit een wetenschappelijke invalshoek kan benaderen. Voor om het even welke academische opleiding heb je een aantal algemene competenties nodig. Voor de opleiding van jouw keuze komen daar natuurlijk nog specifieke vaardigheden en voorkennis bovenop. Lees er hier meer over!

ACADEMISCH COMPETENT?!

Ben jij academisch competent? Met andere woorden: is een opleiding aan de universiteit iets voor jou? Een aantal aspecten die belangrijk zijn om te slagen in een academische opleiding hangt samen met je algemene intelligentie. Pakken leerstof verwerken vraagt natuurlijk om een goed geheugen, maar vergt ook (abstract) inzicht en een complex redeneervermogen.

Daarnaast spelen nog andere factoren een sterke rol:

- Een academische opleiding vraagt van jou een grote mate van zelfstandigheid en biedt je veel vrijheid om zelf je tijd in te delen. Je **persoonlijkheid** bepaalt hoe je daarmee omgaat. Je zal zelf gericht moeten plannen en keuzes maken. Wanneer ga je naar de les? Wanneer verwerk je welke leerstof? Wanneer maak je tijd vrij voor andere zaken?
- Ook je eigen **studeerstrategie** is van belang. Je moet immers veel leerstof zien te verwerken.

Slaag je erin om structuur te brengen in de verschillende leermaterialen voor één vak, het overzicht te behouden en linken te leggen?

- Verder zijn je **interesse en engagement** voor je opleiding belangrijke hefboomen. Interesseert de opleiding je genoeg om elke dag geëngageerd en actief met de inhoud ervan bezig te zijn? Studeren betekent immers meer dan alleen de les bijwonen. Studeren houdt ook in dat je (zelfstandig!) de inhoud met 'goesting' verwerkt en studeert, practica voorbereidt, taken maakt, onderzoek voert ...
- Tot slot beschik je maar beter over een goede **taalvaardigheid**. Die heb je nodig om teksten te analyseren en structureren, om kritisch om te gaan met bronnen, en om te argumenteren. Je zal je de academische taal van universitair onderwijs en wetenschappelijk onderzoek eigen moeten maken. Die taal bestaat immers uit gespecialiseerde woordenschat en complexe grammaticale structuren. Daarnaast is het Engels de wetenschappelijke voertaal: passieve kennis ervan is een must.

Twijfel je of je het juiste profiel hebt voor een universitaire opleiding? Schakel dan de hulp in van SIMON, het online studiekeuze-instrument van de UGent. SIMON presenteert je een reeks tests en vragenlijsten, en geeft je na afloop persoonlijke feedback. vraagjetaansimon.be

VOORKENNIS

Voor de opleiding pedagogische wetenschappen heb je geen specifieke voorkennis nodig. Je hebt wel een uitgesproken maatschappelijke interesse en levendige belangstelling voor anderen: voor kinderen en ouderen, voor individuen en groepen en voor het gehele maatschappelijke gebeuren. Als pedagoog bestudeer je de mens op een fundamentele manier en verzamel je zo mensenkennis. Daarbij staat de objectiviteit van de waarneming centraal om de eigen subjectieve indrukken te kunnen overstijgen. Dat veronderstelt een kritische houding tegenover de gebruikte onderzoeksmethodes én tegenover jezelf.

Tijdens de opleiding ga je allerlei attitudes en vaardigheden aanscherpen. Dat je geduldig en respectvol kan omgaan met anderen is een evidente basisvaardigheid. Daarnaast toon je een permanente bereidheid tot bijscholing. Je komt in een domein waar ICT een steeds belangrijker instrument wordt en waarin voortdurend nieuwe ontwikkelingen ontstaan die je leert interpreteren en integreren. Dergelijke uitdagingen pak je vaak in team aan, samen met collega's uit jouw eigen of andere disciplines, om oplossingen te zoeken in de snel ontwikkelende maatschappelijke context.

In heel de opleiding is het wetenschappelijk onderzoeksproces sterk aanwezig. Als toekomstig pedagoog moet je diverse data juist kunnen interpreteren en analyseren. Daarom zet de opleiding sterk in op zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden. Zo leer je op een wiskundige manier resultaten van tests, observaties, enquêtes ... verwerken en controleerbare besluiten trekken. Met je voorkennis wiskunde uit het secundair onderwijs beschik je normaal gezien over voldoende basis voor de statistische opleidingsonderdelen.

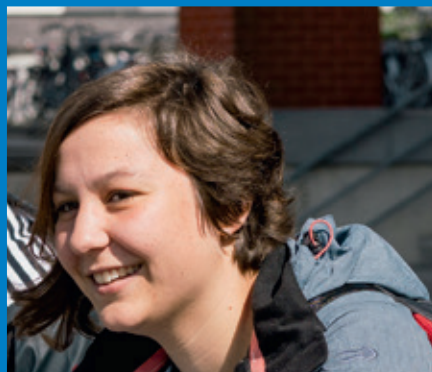

Ik ben heel tevreden dat ik eerst een opleiding aan de hogeschool gevolgd heb. Hierdoor heb ik eerst wat meer van de praktijk kunnen proeven om dan meer in te gaan op de theoretische kant. Het schakeljaar was heel zwaar, daar had ik amper nog tijd voor hobby's. Nu kan ik het al beter combineren.

Fleur, masterstudente

Diversiteit

Als geëngageerde en pluralistische universiteit staat de UGent open voor alle studenten, ongeacht hun levensbeschouwelijke, politieke, culturele en sociale achtergrond. Voor studenten die om de een of andere reden extra ondersteuning nodig hebben, bestaan er tal van initiatieven. Dat kan gaan over taalondersteuning (bijvoorbeeld Academisch Nederlands), een voortraject voor buitenlandse studenten, coaching en diversiteit, toegankelijkheid van gebouwen ... Voor elke specifieke situatie wordt ondersteuning op maat uitgewerkt.

ugent.be/diversiteiteninclusie

STUDIEONDERSTEUNING

Studeren aan de universiteit betekent een grote verandering en aanpassing. De groep studenten waarin je terechtkomt is groter en de hoeveelheid leerstof omvangrijker. En je beschikt maar beter over een flinke portie zelfstandigheid en doorzettingsvermogen. Verlopen die aanpassingen bij jou niet vanzelf? Niet getreurd. De UGent ondersteunt je met allerlei initiatieven.

ONDERWIJS

De UGent zet in op activerend en toekomstgericht onderwijs. Je gaat actief aan de slag met de leerinhouden: individueel, in interactie met medestudenten, en in interactie met de lesgevers. De elektronische leeromgeving Ufora is daarbij een belangrijke schakel. Je kan er op elk moment van de dag lesmateriaal of leeropdrachten bekijken of downloaden, opdrachten inleveren, online toetsen maken, en communiceren met je lesgever, je medestudenten en het monitoraat.

LAPTOP

Als student heb je een laptop nodig. Voor de meeste opleidingen heb je genoeg aan een basismodel. Voor sommige opleidingen heb je een geavanceerd model nodig. Meer info hierover vind je op helpdesk.ugent.be/byod/student.

MONITORAAT

Op zoek naar een vertrouwelijk, vlot toegankelijk aanspreekpunt? Dan kan je terecht bij de studiebegeleiders en trajectbegeleider(s) van het monitoraat. Zij nemen initiatieven om jou vlotter en efficiënter te laten studeren.

DE STUDIEBEGELEIDERS

- begeleiden een aantal vakken in het eerste jaar bachelor inhoudelijk, individueel of in groep. Je kan bij hen terecht met vragen over de leerstof.
- bieden individuele en/of groepsessies aan over hoe je efficiënter kan studeren (voorbereiden, plannen, studeren, reflecteren en bijsturen).
- zoeken mee naar oplossingen als je studie minder wil vlotten door concentratieproblemen, faalangst, uitstelgedrag ...

DE TRAJECTBEGELEIDER(S)

- geeft je advies over je persoonlijke studietraject en studievoortgang.
- begeleidt je onder meer bij de keuzemomenten tijdens je studieloopbaan (afstudeerrichting, minor/major ...), bij je geïndividualiseerd traject (GIT), je aanvragen van een creditcontract, de spreiding van je studies, de combinatie van werk en studeren.
- helpt je je te heroriënteren als je wil overstappen naar een andere opleiding.

AFDELING STUDIEADVIES

De afdeling Studieadvies is je centrale aanspreekpunt van de UGent als je info of advies wil over diverse aspecten van je studieloopbaan, zowel voor, tijdens als na je studie. Heb je specifieke studieproblemen, persoonlijke of psychologische problemen? Ook dan kan je er terecht. In onderling overleg krijg je een doorverwijzing of wordt er begeleiding opgestart. Zowel individuele gesprekken als groepstrainingen behoren tot de mogelijkheden. Thema's van die trainingen zijn onder meer faalangst, uitstelgedrag en efficiënter studeren.

WEL IN JE VEL

De overgang naar het hoger onderwijs is een behoorlijk grote stap. Als student is het niet alle dagen feest: soms heb je veel aan je hoofd of is het moeilijk je weg te vinden. Aan de UGent kan je terecht voor elke kwestie, hoe klein of 'onschuldig' die ook lijkt. Je vindt het allemaal op ugent.be/welinjevel.

Heb je een functiebeperking?
Het Team student & functiebeperking voorziet specifieke begeleiding en ondersteuning voor jou.
ugent.be/functiebeperking

© Hilde Christiaens

INTERNATIONALISERING

Studeren aan de universiteit houdt meer in dan academische kennis en vaardigheden verwerven. Tijdens je studies word je klaargestoomd om te leven, te leren en te werken in een sterk geglobaliseerde en diverse samenleving en arbeidsmarkt. De UGent wil daarom al haar studenten laten proeven van een internationale ervaring, niet alleen de uitwisselingsstudenten, maar ook de 'thuisblijvers'.

INTERNATIONALISERING @HOME

Aan de UGent maak je stapsgewijs kennis met een breed aanbod aan internationale mogelijkheden tijdens je opleiding. Je krijgt bijvoorbeeld een buitenlandse lesgever of spreker in de les, je bespreekt casussen uit andere landen of culturen, je volgt les met internationale medestudenten of werkt (online) samen met studenten van andere universiteiten, je krijgt een anderstalige cursus of een korte, intensieve cursus in een internationale setting, je trekt op studiereis of loopt kort elders stage ... Hoe dichter bij je afstuderen, hoe intenser de internationale leermogelijkheden.

INTERNATIONALE UITWISSELING

Onderzoek toont aan dat een buitenlandse ervaring een gunstig effect heeft op je zelfvertrouwen, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Er is ook een positieve impact op je latere carrière: je vindt sneller werk en je krijgt betere kansen tijdens je beroepsloopbaan. Een internationale uitwisseling betekent ook een enorme boost voor je talenkennis. Het is dan ook niet zo gek dat 1 op 4 UGent-studenten ervoor kiest om een deel van het studieprogramma af te werken bij een buitenlandse partnerinstelling tijdens een internationale uitwisseling.

Het meest bekende uitwisselingsprogramma is **Erasmus+**, waarbij je een beurs krijgt om te studeren of stage te lopen aan een van de zorgvuldig geselecteerde Europese partneruniversiteiten of stageplaatsen. Daarnaast zijn er ook samenwerkingen met heel wat **niet-Europese partners**, ook in landen in het Globale Zuiden. Elke student, dus ook jij, komt in aanmerking voor zo'n leerrijke ervaring (in de vorm van studies, stage of onderzoek) en een (reis)beurs.

De faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen heeft een lange traditie in studentenmobiliteit binnen en buiten Europa. Een deel van de opleiding kan je op die manier in het buitenland volgen en de daar verworven credits tellen mee voor je UGent-curriculum. Verschillende vakgroepen hebben structurele akkoorden afgesloten met collega's in Australië, Canada, Taiwan, Indië, Frankrijk, Duitsland, Finland, Spanje ... Die aanpak merk je ook aan een grote docentenmobiliteit: regelmatig verzorgen buitenlandse professoren gastcolleges, runnen ze workshops of ga je met hen op stap tijdens veldwerk.

Wat mobiliteit betreft: je kan vanaf het derde jaar bachelor naar het buitenland kunt trekken: dat is mogelijk voor vakken, maar ook voor stage en zelfs voor je masterproef. De faculteit heeft akkoorden met een 70-tal gastuniversiteiten binnen en buiten Europa. In de Pedagogische wetenschappen kun je bijvoorbeeld stage lopen in Zuid-Afrika, Ecuador, Vietnam, China, Oeganda ...

© Bas Bogaerts

Je krijgt informatie over de uitwisselingsmogelijkheden via een infosessie in het jaar voorafgaand aan de mobiliteit. Je kunt steeds contact opnemen met internationalisering.pp@ugent.be.

Uiteraard vertrek je niet onvoorbereid op een buitenlands avontuur. Je kunt deelnemen aan infosessies, de interculturele voorbereiding of een intensieve talencursus bij het Universitair Centrum voor Talenonderwijs volgen of je kunt een beroep doen op persoonlijke begeleiding.

Meer info: ugent.be/buitenland

*Enkel lof over mijn Erasmusuitwisseling!
Mijn Engels is heel veel verbeterd. De
studiemethode in het buitenland vond
ik ook echt goed. Tijdens het jaar moet
je veel artikels lezen, presentaties
geven en rapporten schrijven.*

Céline, masterstudente

© Bas Bogaerts

FACULTAIRE STUDENTEN- VERENIGINGEN

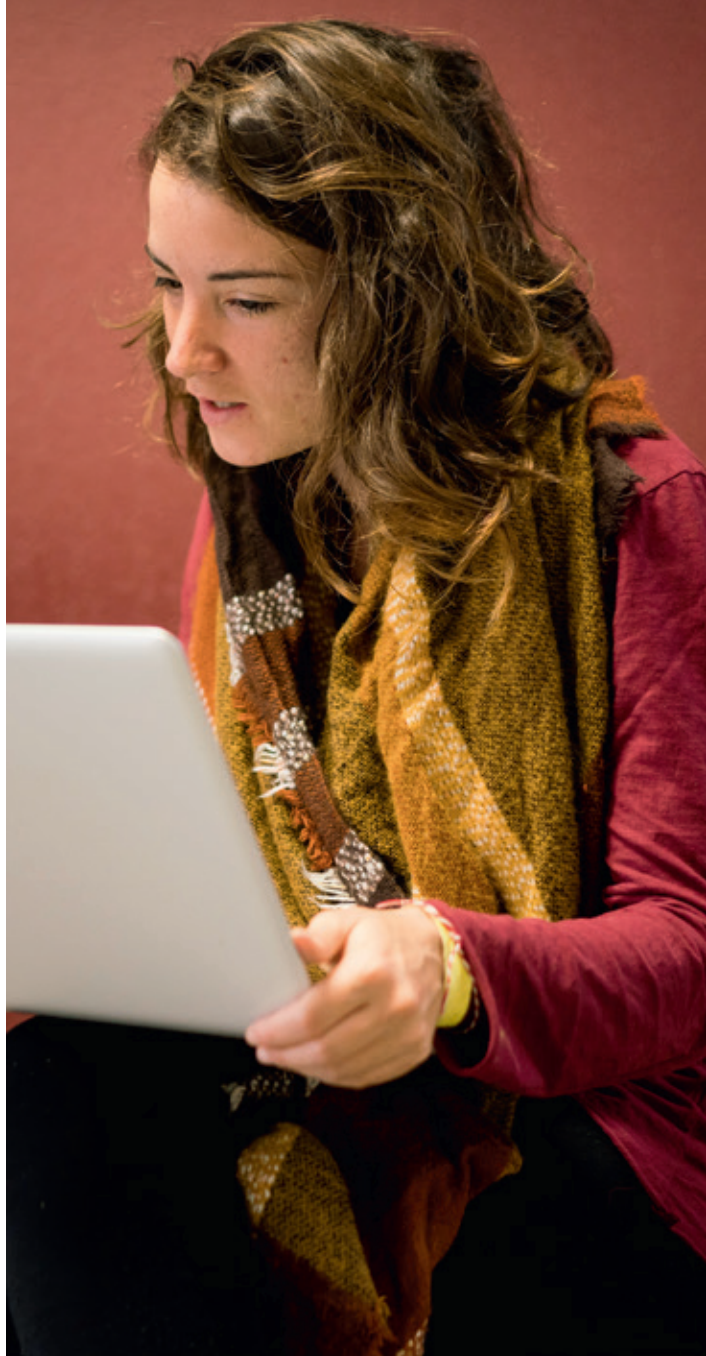
Aan de UGent is er een uitgebreide inspraakmogelijkheid voor studenten. In de meeste commissies en raden is er een zitje voorzien voor de student. Ook binnen de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen is dat het geval.

STUDENTENRAAD PPSR

De PPSR (Psychologische en Pedagogische Studenten-Raad) probeert de stem van de studenten te bundelen en die via de studentenvertegenwoordigers te vertalen naar raden en commissies. Ze wil meteen ook de democratische binding met alle studenten onderhouden en verbeteren. Binnen de grote groep van de Facultaire StudentenRaden (FSR) is de PPSR erkend door de GSR (Gentse StudentenRaad), die de studentenvertegenwoordiging aan de gehele universiteit overkoepelt. De studentenvertegenwoordiging heeft in het verleden al meermaals zijn nut bewezen, zoals bij het uitbreiden van de openingsuren van de bibliotheek, de bespreking van de programmahervormingen enz. In het begin van het academiejaar wordt bekendgemaakt waar en wanneer de eerste bijeenkomst plaatsvindt. Als student van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen ben je – evenals op alle vergaderingen van de PPSR – van harte welkom. Meer info: ppsr.ugent.be

VLAAMSE PSYCHOLOGISCHE EN PEDAGOGISCHE KRING

Het VPPK (Vlaamse Psychologische en Pedagogische Kring) is de faculteitskring voor de studenten van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. Hoofddoel is de relaties tussen de studenten onderling te bevorderen zowel op een studiegerichte als op een studentikoze manier. De studentenvereniging organiseert elk jaar talloze activiteiten op feestelijk, sportief, cultureel en studievlak. Zo vindt onder andere iedere maandag een clubavond plaats en wordt de semestriële boekenverkoop door VPPK verzorgd. Ook stadsrondleidingen, fuiven en interessante lezingen behoren stevast tot de kalender. Dit alles voor en door studenten van de FPPW. Meer info: vppk.be

AAN HET WERK

De opleiding tot pedagoog biedt een ruime waaier van arbeidsmogelijkheden. Belangrijk hierbij is het feit dat de opleiding een evenwicht betracht tussen een algemene opleiding als 'pedagoog' en een zekere specialisatie, via de afstudeerrichtingen. Hiermee sluit de opleiding aan bij ontwikkelingen in het werkveld zelf, waar – zonder afbreuk te doen aan de waarde van een zekere vorm van specialisatie – toch vooral een polyvalente pedagogische vorming gewaardeerd wordt. Die waardering geldt des te meer naarmate pedagogen meer en meer werkzaam zijn in multidisciplinaire teams. Rekening houdend met die polyvalentie, behoudt iedere afstudeerrichting een aantal accenten op beroepsvlak.

AFSTUDEERRICHTING PEDAGOGIEK EN ONDERWIJSKUNDE

Afgestudeerden kunnen terecht in een zeer breed werkveld. Meestal nemen ze hierbij een coördinerende, plannings-, strategische, ondersteunende of onderzoeksrol in. Maar ook heel wat afgestudeerden combineren dat met de directe uitvoeringspraktijk. Afhankelijk van de plaats waar je werkt, ligt het accent meer op het ontwerpen van programma's, beleidsadvisering, begeleiding van leerkrachten of docenten, evaluatie en kwaliteitszorg, ondersteuning van scholen en instellingen of meer op het onderzoek.

Veel pedagogen komen terecht in die domeinen van de samenleving die iets te maken hebben met opvoeding. Zo kun je een plek vinden in opvoedings- en adviescentra, leerlingen- en ouderbegeleiding,

in opleidingen voor vrijetijdsbegeleiders, in beleidsontwikkeling rond kind en gezin.

Het onderwijs biedt eveneens een grote waaier aan mogelijkheden, zowel op beleidsniveau als meer praktijkgericht. Er kan onder meer tewerkstelling zijn in begeleidingsdiensten voor scholen, de lerarenopleidingen, trainingscentra, uitgeverijen van educatieve (vaak elektronische) materialen, onderwijsbegeleidingsdiensten, centra voor permanente vorming, basiseducatie, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB). Het takenpakket is dan ook heel ruim waaronder het ontwikkelen van een curriculum, productie van leermateriaal, het invoeren van onderwijsvernieuwingen (zoals ICT), kwaliteitscontrole van onderwijs, verrichten van wetenschappelijk onderzoek naar leren en onderwijzen, het samenstellen van bedrijfsopleidingen ...

Maar ook in andere sectoren vind je pedagogen terug: bv. in buurtwerking, stadsontwikkeling, in het ontwerpen en implementeren van mediaproducties ...

AFSTUDEERRICHTING KLINISCHE ORTHO- PEDAGOGIEK EN DISABILITY STUDIES

Het ruime werkveld bestaat uit diverse vormen van bijzondere ondersteuning van mensen: de zorg voor en ondersteuning van personen met een beperking, het buitengewoon onderwijs, diensten voor begeleid wonen, bijzondere jeugdzorg, onthaalhuizen, opvangcentra voor jongeren ...

Als orthopedagoog sta je in voor de handelingsgerichte diagnostiek van kinderen en jeugdigen in probleemsituaties. Je bent betrokken bij het voorlichten, adviseren en begeleiden van ouders en andere betrokken professionelen zoals opvoeders, leerkrachten, begeleiders. Je staat zelf in voor de uitvoering van een aantal orthopedagogische handelingen om de leefsituatie en participatie van deze kinderen, jongeren en volwassenen in de maatschappij te verbeteren.

Binnen de orthopedagogiek zijn verschillende werkerterreinen te onderscheiden. Orthopedagogen werken in de (geestelijke) gezondheidszorg, zowel in de ambulante als (semi-)residentiële voorzieningen, bv. kinder- en jeugdpsychiatrische instellingen. Ook zijn orthopedagogen werkzaam in de zorg voor personen met een beperking: in revalidatiecentra, activiteitencentra, multifunctionele centra, thuisbegeleidingsdiensten, dagverblijven voor kinderen en ouderen. Anderen verrichten taken op het gebied van leerlingenbegeleiding, ondersteuning van leerkrachten, schoolteams en schoolorganisaties, bv. in scholen voor buitengewoon onderwijs, schoolbegeleidingsdiensten en in het kader van inclusief onderwijs. Tevens zijn er orthopedagogen werkzaam binnen de jeugdhulpverlening en jeugdbescherming. Zij zijn o.a. verbonden aan (gezins)voogdij-instellingen, ambulante en residentiële behandelingsseenheden ...

Met mijn diploma hoop ik creatief aan de slag te kunnen. Hiermee bedoel ik dat ik opensta voor vele soorten jobs, als ik mij maar creatief kan uiten. Een kritische blik en gezond verstand staan voor mij centraal.

Marie, masterstudente

Sinds 2016 voorziet een wet in de erkenning van het statuut voor klinisch orthopedagoog, waardoor onder meer de titel wordt beschermd. De opleiding klinische orthopedagogiek is hervormd in lijn met de vereisten beschreven in de nieuwe wet. De wet impliceert ook dat wie de opleiding aanvangt (zowel eerste bachelor, schakel- of voorbereidingsprogramma) in een aantal gevallen een zesde jaar gesuperviseerde praktijk zal moeten doen. Dat is met name van toepassing voor klinisch orthopedagogen die autonoom in het domein van de gezondheidszorg zullen functioneren of zich als zelfstandige willen vestigen. De details en verdere uitwerking worden door de minister van Volksgezondheid nog verder verfijnd, in overleg met verschillende actoren uit het werkveld en de opleidingen.

Meer info: fppw.ugent.be/fdo/erkenning

AFSTUDEERRICHTING SOCIALE AGOGIEK

Studenten die in het derde jaar bachelor voor de afstudeerrichting sociale agogiek kiezen, stromen in de master door naar de opleiding Sociaal werk. Het beroepsprofiel van de sociaal werker is niet eenduidig vast te leggen, maar krijgt vorm in diverse professionele settings waarin ondersteuning gegeven wordt bij het leren.

In de ruime publieke en private sector kun je coördinerende, leidinggevende en beleidsfuncties uitoefenen. Afgestudeerden master sociaal werk gaan aan de slag bij steunpunten, koepelorganisaties en andere samenwerkingsstructuren in het welzijnswerk, het sociaal-cultureel werk, het integratiewerk, de samenlevingsopbouw, OCMW en gemeentebesturen. Je bent tevens goed geplaatst om vormingsinitiatieven over diverse thema's uit het sociaal werk op te zetten en inhoudelijk uit te werken. Bijvoorbeeld: medewerker bij drugspreventiecampagne, vluchtelingenwerk, schuldbemiddelingprojecten of time-outprojecten, pedagogisch verantwoordelijke. Je kunt ook doorstromen naar diverse onderwijsinstellingen of kiezen voor onderzoek, beleid of ontwikkelingswerk.

ONDERZOEK

Voor alle pedagogen vormt het onderzoek een belangrijke afzetmarkt. Dat onderzoek kan kaderen binnen een academische context, maar is vaak ook opdrachtonderzoek voor o.a. de overheid in het kader van beleidsvoorbereiding. Voorbeelden hiervan zijn: onderzoek in het kader van sociale planning en/of jeugdwerkbeleidsplanning, onderzoek naar de kwaliteitszorg in voorzieningen, naar de optimalisering van de kinderopvang, naar de mogelijke ICT-toepassingen in het onderwijs enz.

TOEKOMST

Zoals we al opmerkten is het beroep van pedagoog in volle evolutie en tegen de tijd dat nieuwe studenten hun diploma van master behaald hebben, kan het arbeidsveld er weer anders uitzien. Naarmate men op verschillende plaatsen in onze samenleving allerhande problemen wil oplossen, zullen specialisaties die nu nauwelijks of nog niet voorhanden zijn, meer en meer gevraagd worden.

Een tweede gegeven is de loskoppeling van diploma en de job, die meer dan vroeger een feit is geworden. Bij vacatures wordt minder vaak een specifiek diploma vereist. Er wordt een profiel uitgetekend van de kandidaat en wie hieraan het best beantwoordt, wordt aangeworven.

Voor dat soort polyvalente functies komen vaak zowel psychologen als pedagogen in aanmerking en beide profielen komen op hun beurt in concurrentie met afgestudeerden uit andere studierichtingen. Talenkennis, sociale vaardigheid, leiderschapskwaliteiten, kennis van informatica en dergelijke zijn belangrijke troeven op de arbeidsmarkt.

Waar de directe tewerkstellingskansen in het algemeen veeleer beperkt zijn, heb je er alle belang bij om die richting te kiezen die je meent aan te kunnen en graag wil volgen. De kansen op een uiteindelijke tewerkstelling zijn groter voor iemand die met overtuiging een eigen richting is ingeslagen dan voor iemand die dat alleen uit opportunistische overwegingen doet.

DURF
DENKEN _____

INFORMEER JE (GOED)!

Een opleiding kiezen in het hoger onderwijs is een boeiende zoektocht.
Hoe actiever je op zoek gaat, hoe meer je te weten komt – ook over jezelf!

WEBSITE STUDIEKIEZER

Surf naar de Studiekiezer. Die website informeert je over de inhoud van alle UGent-opleidingen, het bijbehorende studieprogramma, de toelatingsvoorwaarden, het studiegeld, de infomomenten, de voorbereidende initiatieven ... Je kan ook zoeken in het aanbod op basis van je interesses. Handig! studiekiezer.ugent.be

BROCHURES

Raadpleeg een of meer van de UGent-brochures:

- overzichtsbrochure van alle bacheloropleidingen
- brochure per bacheloropleiding
- online informatiefiche per masteropleiding
- *Wonen aan de UGent*: info over huisvesting

ugent.be/brochures

AFDELING STUDIEADVIES

Praat over je studiekeuze met de medewerkers van de afdeling Studieadvies. Zij helpen jou en je ouders graag verder met vragen. Nood aan een uitgebreide babbel? Maak dan vooraf een afspraak. ugent.be/studieadvies

OPEN LESSEN

Nieuwsgierig naar hoe het er echt aan toegaat in een les aan de universiteit? Proef dan alvast van de sfeer tijdens een Open Les. Dat kan zowel in de herfstvakantie als in de krokusvakantie. Welkom!

STRAKS STUDENT AAN DE UGENT

Volg samen met je ouder(s) de algemene infosessie over studeren in het hoger onderwijs. Daarin krijg je uitleg over studiekeuze, structuur van hoger onderwijs, studiepunten, leerkrediet, studiekosten en huisvesting.

TRY-OUT

Neem deel aan de Try-out, een voorproefje van het echte academische werk. Je leert er hoe je de inhoud van om het even welke les aan de UGent efficiënt verwerkt en instudeert. Je bekijkt een opgenomen les, verwerkt het bijbehorende lesmateriaal en lost een oefening op. Mooi meegenomen: de talrijke tips rond studievaardigheid kan je meteen gebruiken tijdens je laatste jaar secundair onderwijs. Let wel: de Try-out is géén inhoudelijke kennismaking met de opleiding: de focus ligt op het leren verwerken en studeren van de inhoud van een les, ongeacht het onderwerp.

SID-INS

Kom naar de SID-ins. Die studie-informatiedagen voor laatstejaars secundair onderwijs zijn in handen van de CLB's (centra voor leerlingenbegeleiding) en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Je maakt er kennis met de brede waaier aan studie- en beroepsmogelijkheden na het secundair onderwijs. De studieadviseurs en medewerkers van de UGent zijn aanwezig op alle SID-ins. Met plezier beantwoorden ze al je vragen.

INFODAGEN

Zet alvast de datum van de infodag van deze opleiding in je agenda. Die dag kom je alles te weten over het studieprogramma en de opleidingsverwachtingen.

Datum zaterdag 16 en zondag 17 maart 2024

BACHELORBEURS

Kom naar de Bachelorbeurs. Je kan er je laatste twijfels of vragen over de bacheloropleidingen aan de UGent bespreken met de medewerkers van de opleidingen, de afdeling Studieadvies, de afdeling Huisvesting, de Sociale Dienst en het Universitair Centrum voor Talenonderwijs.

OVERZICHT BROCHURES BACHELOROPLEIDINGEN

- 1 Wijsbegeerte, Moraalwetenschappen
- 2 Taal- en letterkunde
- 3 Toegepaste taalkunde: vertalen – tolken – meertalige communicatie
- 4 Oosterse talen en culturen: Arabistiek en islamkunde – China – India – Japan
- 5 Oost-Europese talen en culturen
- 6 Afrikaanse talen en culturen
- 7 Geschiedenis
- 8 Kunstwetenschappen
- 9 Archeologie
- 10 Rechten
- 11 Criminologie
- 12 Politieke wetenschappen
- 13 Communicatiewetenschappen
- 14 Sociologie
- 15 Psychologie
- 16 **Pedagogische wetenschappen**
- 17 Economie, Toegepaste economie, Handelsingenieur
- 18 Bestuurskunde en publiek management
- 19 Handelswetenschappen
- 20 Wiskunde
- 21 Fysica en sterrenkunde
- 22 Informatica
- 23 Chemie
- 24 Biologie
- 25 Biochemie en biotechnologie
- 26 Geologie
- 27 Geografie en geomatica
- 28 Burgerlijk ingenieur
- 29 Industrieel ingenieur: bouwkunde – landmeten – chemie – elektromechanica – elektrotechniek – elektronica-ICT – informatica – machine- en productieautomatisering
- 30 Industrieel ingenieur: machine- en productieautomatisering / Campus Kortrijk
- 31 Industrieel ingenieur: industrieel ontwerpen / Campus Kortrijk
- 32 Burgerlijk ingenieur-architect
- 33 Bio-ingenieur
- 34 Industrieel ingenieur: Biowetenschappen: land- en tuinbouwkunde – voedingsindustrie
Industriële wetenschappen: biochemie
- 35 Industrieel ingenieur: Bio-industriële wetenschappen / Campus Kortrijk
- 36 Geneeskunde
- 37 Tandheelkunde
- 38 Logopedische en audiologische wetenschappen
- 39 Biomedische wetenschappen
- 40 Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen
- 41 Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie
- 42 Farmacie
- 43 Diergeneeskunde

BLIJF OP DE HOOGTE
Alle data en actuele info:
[ugent.be/studiekeuze](https://www.ugent.be/studiekeuze)

STADSPLAN

© Hilde Christiaens

Belangrijkste leslokalen eerste jaar bachelor Pedagogische wetenschappen

© Jonas Vandecasteele

**VOLG DE OPLEIDING PEDAGOGISCHE
WETENSCHAPPEN OP:**

 ugent.be/pp

VRAGEN?

 pedawet.pp@ugent.be

KOM NAAR DE INFODAG

zaterdag 16 en zondag 17 maart 2024
ugent.be/infodagen

SCHRIJF JE IN AAN DE UGENT

Vanaf 1 maart kan je je online aanmelden en een inschrijvingsaanvraag doen voor alle UGent-opleidingen. Tijdens de zomermaanden zet je die aanvraag om in een definitieve inschrijving. ugent.be/inschrijven

Afdeling Studieadvies

Campus Ufo, Ufo
Sint-Pietersnieuwstraat 33, 9000 Gent
1ste verdieping
T 09 331 00 31
studieadvies@ugent.be
ugent.be/studieadvies

